

La Fundació Francesc Ribalta i els estudis sobre el Carlisme

Ramon Clotet Vilalta

La Fundació Francesc Ribalta, creada pel Consell Comarcal del Solsonès, tenia l'objectiu de contribuir a l'estudi, l'actualització i la difusió del pensament polític des de la perspectiva nacional de Catalunya. La Fundació es va decidir a impulsar l'estudi del Carlisme en profunditat atenent el consell de l'historiador Josep Benet, que parlant amb el també historiador Josep Maria Solé Sabaté, ens va esperonar a fer-ho, tot recordant una famosa conferència de Pere Coromines feta l'any 1927 a l'Ateneu Barcelonès, en què l'exdirector del diari nacionalista republicà *El Poble Català*, va reclamar l'estudi del Carlisme i de les guerres carlines a Catalunya, "aqueixa gran epopeia nostra que supera de molt les lluites que en altres pobles d'Europa han sostingut la revolució i la tradició".

Per tal d'atansar-se a les diverses concepcions del Carlisme, es van convocar estudiosos o interessats en el tema provinents dels Països Catalans, de Navarra, d'Euskadi i d'arreu d'Espanya. S'obtingué una resposta àmplia i diversificada. Vingueren molts historiadors experts en el segle XIX i també militants de partits carlistes, des de les tendències més rigorosament tradicionals fins als carlistes socialistes autogestionaris. També alguns excombatents de la guerra civil de 1936, pertanyents al Terç de Nostra Senyora de Montserrat. I fins i tot vam gaudir de la visita de la princesa Maria Teresa de Borbón Parma, germana del pretendent carlí D. Carles-Hug. Cal destacar que qui sap-les persones del Solsonès, de la Segarra,

del Berguedà i altres llocs, es van implicar en el tema fent aportacions d'històries locals interessantíssimes.

El primer Seminari sobre el Carlisme es va celebrar a Solsona els dies 5, 6 i 7 d'octubre de 1990, dirigit pel professor Josep M. Solé Sabaté. D'aquelles ponències i comunicacions, enriquides amb debats i aportacions dels assistents, en va sortir un llibre de 266 pàgines titulat "*El Carlisme i la seva base social*". Al cap de dos anys es convocà el II Seminari, amb el tema "*El Carlisme com a conflicte*". Catorze ponències van quedar recollides en un llibre de 320 pàgines, dirigit també per Josep M. Solé Sabaté, celebrat a Solsona els dies 2 i 3 d'octubre de 1992. En el III Seminari, celebrat els dies 18 i 19 de març de 1994 es parlà de "*Literatura, Cultura i Carlisme*". El IV Seminari, 15 i 16 de març de 1996, versà sobre "*Lleves, circumscripció i reclutament*". El V Seminari, 13 i 14 de març de 1998, portà el tema "*El Carlisme i la dona*". El VI Seminari, 24 i 25 de març de 2000, sobre "*Carlisme, Foralisme i qüestió nacional*", fou coordinat per Lluís Duran i Antoni Segura. El VII Seminari, 26 i 27 d'abril de 2002, debaté sobre "*Fenomen religiós i Carlisme*". El VIII Seminari, 29 de maig de 2004 es va fer al Santuari de Pinós i va consistir en una "*Miscel·lània Carlina*". El IX Seminari, el 27 de maig de 2006, es va dur a terme a Sant Llorenç de Morunys i va tractar sobre el "*Carlisme i fet literari*". Tots tenen el llibre editat

amb les seves ponències i al llarg d'aquestes edicions, més de seixanta historiadors i especialistes hi van col·laborar amb les seves comunicacions i ponències.

Els diversos treballs històrics van abordar el caràcter de rebel·lió que tingué el Carlisme. Les guerres carlistes van ser molt més que un conflicte dinàstic entre oncle i neboda de la mateixa família Borbó, per tal de retenir la corona d'Espanya. El trasbals ja s'havia originat abans, la constitució d'un Estat Espanyol unitari que presentant-se com a progressista i modernitzador, no volgué respectar els drets històrics, sobretot en els territoris amb identitat pròpia. El conflicte es va intentar tancar reconeixent drets forals en alguns territoris de l'Estat, com Euskadi i Navarra, on encara avui dia hi són vigents.

La Fundació F. Ribalta va editar, també, "*Els Tristany d'Ardevol, carlins irreductibles*", que recull la genealogia d'aquesta singular família, obra de Cèsar López Hurtado, de Villena, emparentat amb la família Tristany per matrimoni. D'altra ban-

Llibres editats per la Fundació Francesc Ribalta relacionats amb el carlisme (ACS. FOT: ROSA M. VILA)

da, també va col·laborar en l'edició dels llibres "*La primera guerra carlina a Catalunya*" de Josep M. Mundet, i "*Déu, rei i fam. El primer carlisme a Catalunya*", del Dr. Pere Anguera, tots dos editats per Publicacions de l'Abadia de Montserrat.

Val la pena destacar, també, l'execució d'un treball de recull oral de memòria del carlisme català, on es van entrevistar diverses personalitats vinculades amb el carlisme, des de la vessant més ideològica fins a la vessant de lluita armada. Això va propiciar que diverses persones que havien conservat documents d'interès històric relacionats amb el Carlisme, els cedissin a la Fundació Francesc Ribalta per tal que restessin custodiats a l'Arxiu Comarcal del Solsonès, on es troben actualment.

Ramon Clotet Vilalta,
Expresident de la Fundació
Francesc Ribalta